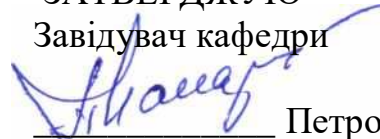

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Петро МАКАРЕНКО
«30» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

(фахова вибіркова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Підприємництво

спеціальність 076 Підприємництво торгівля та біржова діяльність

галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь магістр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

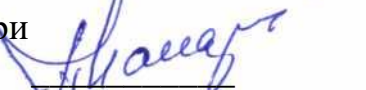
Полтава
2022 - 2023 н.р.

Робоча програма «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво спеціальності 076 Підприємництво торгівля та біржова діяльність

Мова викладання державна

Розробник: Шкурупій О. В. професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор
«30» серпня 2021 року Ольга ШКУРУПІЙ

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин протокол від 30.08.2021 № 1

Затверджено завідувачем кафедри Петро МАКАРЕНКО
«30» серпня 2021 року

Погоджено гарантом освітньої програми Підприємництво
«30» серпня 2021 року Олена МИХАЙЛОВА

Схвалено головою НМР спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
 Неля ВОЛКОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	3
Лекції (годин)	14
Практичні (семінарські) (годин)	26
Самостійна робота (годин)	80
Вид семестрового контролю	залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Вивченню навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» передують навчальні дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю», «Інноваційний розвиток підприємництва».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування сукупності теоретичних і практичних навичок дослідження сучасних міжнародних економічних відносин.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- забезпечити теоретичний та емпіричний підхід до розуміння сутності і форм міжнародних економічних відносин;
- сформуванню знання про зміст та сучасні особливості міжнародного поділу праці та кооперацію виробництва;
- забезпечити систему компетенцій щодо інституціональних засад розвитку міжнародних економічних відносин;
- надати знання щодо міжнародної торгівлі товарами і послугами як про ключову форму міжнародних економічних відносин і сформуванню навички їх аналізу;
- сформуванню систему спеціальних теоретичних знань про міжнародну інвестиційну діяльність і відповідні аналітичні навички;
- пояснити дію валютно-фінансових чинників міжнародних економічних відносин;
- розкрити сутність міжнародної економічної інтеграції та особливостей її сучасного етапу.

Компетентності:

Загальна:

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові:

СК 7. Здатність прийняття ефективних рішень з організації торговельних

та біржових операцій.

СК 9. Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків організації та ведення підприємницької діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

– за джерелом знань:

МН 1 лекція, розповідь-пояснення;

МН 3 робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, графічні роботи, есе, реферування;

– за мисленням

МНМ 3 постановка проблеми, знаходження способу її розв'язання;

– за ступенем керівництва

МНСР 1 усні та письмові домашні завдання, завдання самостійної роботи;

МНСР 2 самостійна робота, виконання письмових робіт;

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

МСМ 1 створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні методи навчання

МНІ 4 використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність і форми міжнародних економічних відносин.

Міжнародні економічні відносини як економічна категорія. Сутність Міжнародні економічні відносини, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку. Критерії класифікації міжнародних економічних відносин: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Види та форми міжнародних економічних відносин, їх взаємозв'язок.

Середовище розвитку міжнародних економічних відносин: поняття структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток міжнародних економічних відносини. Економічне середовище функціонування міжнародних економічних відносини, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку. Роль міжнародних рейтингів в оцінці стану економічного середовища. Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики й економіки в системі міжнародних економічних відносини. Політична стабільність і політичні ризики. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку міжнародних економічних відносини.

Відкритість економіки. Глобалізація як явище і процес якісних трансформацій в економіці та соціумі; позитивні та негативні наслідки.

Тема 2. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва. Міжнародний поділ праці як основа світового господарства та міжнародних економічних відносин, його сутність, фактори, етапи розвитку. Форми міжнародного поділу праці: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування. Етапи розвитку міжнародного поділу праці. Фактори поглиблення міжнародного поділу праці. Основні тенденції сучасного поділу праці. Вплив технологічної революції на міжнародний поділ праці. Основні організаційно-економічні форми втілення міжнародного поділу праці. Україна в сучасній системі міжнародного поділу праці.

Тема 3. Інституціональні засади розвитку міжнародних економічних відносин. Інституціональне забезпечення міжнародних економічних відносин як сукупність регуляторно-правових норм (інституцій) взаємодії суб'єктів. Роль ТНК у формуванні сучасного типу міжнародних економічних відносин. Регуляторно-правовий статус ТНК. Національні органи регулювання міжнародних економічних відносин. Інституціоналізація економічних відносин на рівні міжнародних взаємодій. Наднаціональні органи регулювання міжнародних економічних відносин. Критерії ефективності регулювання міжнародних економічних відносин (оптимізація використання ресурсів, забезпечення економічного зростання, збільшення міжнародного обміну, підвищення життєвого рівня населення, економічна безпека). Інституціональні та економіко-правові засади політики України у сфері розвитку міжнародних економічних відносин.

Тема 4. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин. Основні концепції міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля в системі міжнародних економічних відносин, її динаміка та структура. Сучасні тенденції міжнародної торгівлі. Види і форми міжнародної торгівлі. Визначальні чинники зростання міжнародної торгівлі. Зовнішньоторговельна політика країн, її різновиди. Міжнародна конкуренція як процес і результат формування торгівельних відносин.

Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами. Специфічність ознак міжнародної торгівлі послугами та сучасної системи міжнародних економічних відносин у цьому ринковому сегменті. Динаміка, структура і географічні напрямки торгівлі послугами. Секторальні ознаки розвитку міжнародних ринків послуг. Туристичні послуги. Комерційні послуги. Інформаційні послуги. Освітні послуги. Франчайзинг у системі міжнародних послуг. Міжнародний лізинг, його види. Значення міжнародного лізингу в міжнародній торгівельній та інвестиційній діяльності. Роль транспорту у в системі міжнародних економічних відносин.

Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність. Сутність міжнародно-правових інвестиційних відносин як відносин власності. Міжнародні економічні відносини в системі міжнародного руху капіталу. Види міжнародних інвестицій. Інвестиційний ринок. Сегменти світового інвестиційного ринку. Сучасні масштаби та географічна спрямованість міжнародного руху інвестицій. Мотивація міжнародної інвестиційної

діяльності. ТНК як суб'єкти глобальної економіки; їх роль у міжнародній виробничій та інвестиційній діяльності. Операції злиття та поглинання, ринок M&A. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Інвестиційна політика держав. Інвестиційний клімат. Можливості і межі міжнародної інвестиційної діяльності України в умовах політичної нестабільності.

Тема 7. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин. Національні, міжнародні, світова валютні системи: сутність та елементи. Особливості структура та функції світового валютного ринку. Види валют, курс, паритет, конвертування. Суб'єкти валютного ринку: продавці, покупці, посередники. Специфіка відносин суб'єктів світового валютного ринку. Вплив сучасних тенденцій розвитку світової валютної системи і валютного регулювання на зміст міжнародних економічних відносин. Залежність курсу валют від динаміки макроекономічних показників (ВВП, ВНД, інфляції).

Міжнародна фінансова система як організаційна форма міжнародних фінансових відносин. Учасники міжнародних фінансових відносин: посередники, компанії з надання фінансових послуг, інститути, що впливають на прийняття фінансових рішень господарюючих суб'єктів. Транснаціональні корпорації, транснаціональні банки, державні фінансові інститути, міжнародні фінансові організації як провідні суб'єкти міжнародних економічних відносин у фінансовій сфері. Другорядні учасники міжнародних економічних відносин у фінансовій сфері: біржі, інформаційні агентства (аналітичні, рейтингові) консалтингові компанії, заклади вищої освіти тощо. Їх роль у обслуговуванні міжнародних фінансових процесів.

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція. Економічна інтеграція: сутність, об'єктивні передумови, цілі, форми. Тенденції інтеграції і дезінтеграції. Етапи розвитку економічної інтеграції. Сучасна політика регіоналізму. Ефекти регіональних торговельних угод. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи; динамічні та статичні ефекти економічної інтеграції. Інтеграційні об'єднання як суб'єкти міжнародних економічних відносин. та особлива форма міжсуб'єктних відносин. Види інтеграційних об'єднань: зона преференційної угоди, зона вільної торгівлі, митний союз, економічний союз, спільний ринок валютний союз, повна інтеграція. Основні інтеграційні угруповання: ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР, Азіатсько-тихоокеанське економічне співробітництво, АСЕАН. Політико-економічний характер інтеграційних процесів на пострадянському просторі.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		с	с.р.	
Тема 1. Сутність і форми міжнародних економічних відносин	14	2	2	10
Тема 2. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	14	2	2	10
Тема 3. Інституціональні засади розвитку міжнародних економічних відносин	14	2	2	10
Тема 4. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	16	2	4	10
Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами	16	2	4	10
Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність	16	2	4	10
Тема 7. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин	16	2	4	10
Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	14	2	2	10
Усього годин	120	16	24	80

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Сутність і форми міжнародних економічних відносин	2
2	Тема 2. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	2
3	Тема 3. Інституціональні засади розвитку міжнародних економічних відносин	2
4	Тема 4. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	4
5	Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами	4
6	Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність	4
7	Тема 7. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин	4
8	Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	2
	Разом	24

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Сутність і форми міжнародних економічних відносин	10
2	Тема 2. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	10
3	Тема 3. Інституціональні засади розвитку міжнародних економічних відносин	10
4	Тема 4. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	10
5	Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами	10
6	Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність	10
7	Тема 7. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин	10
8	Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	10
	Разом	80

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація цього напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в аудиторний та позааудиторний час. Реалізація даного напрямку роботи не передбачається.

9. Оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється на лекційних і семінарських заняттях впродовж семестру у формах *опитування, тестування, перевірки виконання завдань самостійної роботи (глосарій, есе), підготовки доповіді, реферату, презентації.*

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.	Опитування, розв'язування тестів, підготовки доповіді/реферату/презентації, виконання завдань самостійної роботи

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Теми занять	Програмні результати навчання, ПРН 11	Разом
Тема 1. Сутність і форми міжнародних економічних відносин	+	1
Тема 2. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	+	1
Тема 3. Інституціональні засади розвитку міжнародних економічних відносин	+	1
Тема 4. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	+	1
Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами	+	1
Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність	+	1
Тема 7. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин	+	1
Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	+	1
Разом	8	8
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	100	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	60	60

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.	100	100	60
Разом	100	100	60

10. Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання, кількість балів								Разом	
	опитування		розв'язування тестів		доповідь/реферат / презентація		виконання завдань самостійної роботи			
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.	24	36	6	16	24	36	6	12	60	100

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- *опитування (0 – 3 бали) (з тем 4,5,6,7 продиться 2 опитування):*

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань;

1 бали – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів(0 – 2 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

0,75 балів – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-70 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-90 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів;

підготовка доповіді/реферату/презентації (з тем 4,5,6,7 необхідно підготувати 2 роботи):

0 балів – тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документу здійснено з

критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

1 бали – тема реферату викладена правильно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, здобувач при захисті реферату не повною мірою володіє матеріалом за темою реферату;

2 бали – тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам досягнення результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, здобувач при захисті реферату достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

3 бали – проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу;

виконання завдань самостійної роботи(0 – 1,5 балів):

0 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

0,5 балів – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

1 балів – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

1,5 бал – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування теоретичних питань	Розв'язування тестів	Доповідь / реферат / презентація	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Сутність і форми міжнародних економічних відносин	3	2	3	1,5	9,5
Тема 2. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	3	2	3	1,5	9,5
Тема 3. Інституціональні засади розвитку міжнародних економічних відносин	3	2	3	1,5	9,5
Тема 4. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	6	2	6	1,5	15,5
Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами	6	2	6	1,5	15,5
Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність	6	2	6	1,5	15,5

Тема 7. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин	6	2	6	1,5	15,5
Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	3	2	3	1,5	9,5
Разом	36	16	36	12	100

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Не потребує.

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні ресурси

1. Горбач Л., Плотников А. Міжнародні економічні відносини: підручник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 432 с.
2. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін. Львів : Міські інформ. системи, 2017. 364 с.
3. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посібник / Т. О. Зінчук, О. Д. Ковальчук, Н. М. Куцмус [та ін.] ; за ред. Т. О. Зінчук. К.: Центр учбової літератури, 2017. 513 с.
4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козак, О. А. Довгаль. Одеса, 2016. 352 с.
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. Ю. Г. Козак. К : Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
7. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність / Т. Зинчук та ін. К : Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
8. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. К :Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.
9. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : навчальний посібник / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.

Допоміжні ресурси

1. Callahan William A. Sensible Politics Visualizing International Relations, Oxford University Press, 2020. 364 p.
2. International Relations: A Very Short Introduction, Oxford University Press, 2020.176 p.
3. Salvator D. International Economics, 13th Edition. Wiley, 2019. 720 p
4. Williamson J. TheWorld Economy: A Textbookin International Economics. 480 p.URL: <https://www.slideshare.net/fofoasasaZZ/the-world-economy-a-textbook-in-international-economics-pdf-97337768>

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Міжнародний валютний фонд. URL: <http://www.imf.org/external/index.htm>.

3. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Національний Банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
5. Світовий Банк. URL: <http://www.worldbank.org/>
6. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
7. Організація об'єднаних націй з промислового розвитку. URL: <https://www.unido.org/>
8. Швейцарський економічний інститут. URL: <https://kof.ethz.ch>
9. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctad.org>
10. Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <http://www.fao.org/home/en/>
11. The World Trade Organization (WTO) <https://www.wto.org/>